

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_52_INOVACE_M_BF_1.SADA_13

Název klíčové aktivity: V/2 Inovace a zkvalitnění výuky v oblasti přírodních věd

Označení v TK: EU-V/2M-BF-1.sada-č.13

Autor: Mgr. Bohdana Friedlová

Datum vytvoření: prosinec 2011

Název DUM: Co víš o Vánocích?

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Prvouka

Ročník: 3.

Druh učebního materiálu: pracovní list

Klíčová slova: půst, rozjímání, Ježíšek, Barborky, barborky, sv. Barbora, sv. Mikuláš, sv. Lucie, patron, legenda

Anotace: Rozdělíme třídu do skupin a promítneme prezentaci Vánoční zvyky. Žáci se snaží co nejvíce z prezentace zapamatovat, aby po jejím skončení dokázali vyplnit pracovní list. Posléze si znovu pouštějí prezentaci a podle ní si opravují své odpovědi. Učitel jim přiděluje body a na závěr vyhlásí pořadí skupin. Pracovní list mohou vyplňovat i jednotlivci. Slouží k lepšímu porozumění učiva.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

List pro učitele:

CO VÍŠ O VÁNOCÍCH?

JAK DLOUHÝ JE ADVENT?

Období čtyř týdnů před Štědrým dnem.

CO ZNAMENÁ SLOVO ADVENT?

1. doba očekávání narození Ježíška
2. doba postní

JAKÉ ZÁSADY PLATILY V DOBĚ ADVENTU?

1. střídmost v jídle a pití
2. zákaz bujných zábav, tance a zpěvu
3. zbožné rozjímání
4. dodržování dávných zvyků

KDO MÁ SVÁTEK 4. PROSINCE?

Svatá Barbora

KDO MÁ SVÁTEK 6. PROSINCE?

Svatý Mikuláš

KDO MÁ SVÁTEK 13. PROSINCE?

Svatá Lucie

CO DĚLALY „BARBORKY“ – ŽENY A DÍVKY V BÍLÉM?

- po vesnicích chodily mladé ženy zahalené do bílých prostěradel, někdy s pomoučeným obličejem
- pomáhaly Mikulášovi
- hodným dětem nadělovaly ovoce, perníčky a cukrová srdíčka
- zlobivým dětem hrozily metlou
- někdy s nimi chodil svatý Ambrož
- byly to hodné postavy

CO ZNAMENÁ, KDYŽ „BARBORKA“ ROZKVETE DO ŠTĚDRÉHO DNE:

- **PRO SVOBODNOU DÍVKU?**
Svobodné dívky si větvičky pojmenovaly jménem známého chlapce. Věřily, že se vdají za toho, jehož větvička první rozkvete.
- **PRO V DANOU ŽENU?**
Vdané ženě přinese štěstí.

KDY CHODÍ MIKULÁŠSKÉ PRŮVODY?

V předvečer svátku - 5. prosince.

KDO DOPROVÁZÍ MIKULÁŠE DNES?

Andělé a čerti.

CO DÁVALI OD 13. PROSINCE LIDÉ KAŽDÝ DEN STRANOU?

Poleno.

PROČ?

Těmito poleny se topilo na svátek Narození Páně (24. 12.).

PŘED ČÍM DŮM CHRÁNILI?

Tato tradice měla ochránit stavení před čarodějnickými kejklemi.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CO MĚLY NA OBLIČEJI „LUCKY“?

Lucky měly na tváři ptačí masku s velkým zobákem nebo jen zamoučený obličej, v některých krajích kozí masku.

CO S SEBOU „LUCKY“ NOSILY?

Měly s sebou ptačí křídlo, kterým kontrolovaly, jak je uklizena domácnost.

KDY KONČÍ ADVENT?

24. prosince s východem první hvězdy.

SPOJ, CO K SOBĚ PATŘÍ:

6. PROSINCE	SVATÝ MIKULÁŠ
„LUCKA“	PTAČÍ KŘÍDLO
24. PROSINCE	ŠTĚDRÝ DEN
4. PROSINCE	SVATÁ BARBORA
POLENO	ČARODĚJNICE
13. PROSINCE	SVATÁ LUCIE
ADVENT	PŘÍCHOD
„BARBORKA“	TŘEŠŇOVÁ VĚTVIČKA

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

List pro žáky:

CO VÍŠ O VÁNOCÍCH?

JAK DLOUHÝ JE ADVENT?

.....

CO ZNAMENÁ SLOVO ADVENT?

.....

JAKÉ ZÁSADY PLATILY V DOBĚ ADVENTU?

.....

.....

KDO MÁ SVÁTEK 4. PROSINCE?

.....

KDO MÁ SVÁTEK 6. PROSINCE?

.....

KDO MÁ SVÁTEK 13. PROSINCE?

.....

CO DĚLALY „BARBORKY“ – ŽENY A DÍVKY V BÍLÉM?

.....

CO ZNAMENÁ, KDYŽ „BARBORKA“ ROZKVETE DO ŠTĚDRÉHO DNE:

PRO SVOBODNOU DÍVKU?

.....

PRO VDANOU ŽENU?

.....

KDY CHODÍ MIKULÁŠSKÉ PRŮVODY?

.....

KDO DOPROVÁZÍ MIKULÁŠE DNES?

.....

CO DÁVALI OD 13. PROSINCE LIDÉ KAŽDÝ DEN STRANOU?

.....

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PROČ?

.....

PŘED ČÍM DŮM CHRÁNILI?

.....

CO MĚLY NA OBLIČEJI „LUCKY“?

.....

CO S SEBOU „LUCKY“ NOSILY?

.....

KDY KONČÍ ADVENT?

.....

SPOJ, CO K SOBĚ PATŘÍ:

6. PROSINCE

„LUCKA“

24. PROSINCE

4. PROSINCE

POLENO

13. PROSINCE

ADVENT

„BARBORKA“

ŠTĚDRÝ DEN

TŘEŠŇOVÁ VĚTVIČKA

SVATÁ LUCIE

PTAČÍ KŘÍDLO

PŘÍCHOD

SVATÁ BARBORA

SVATÝ MIKULÁŠ

ČARODĚJNICE